

Voor- of achteruit?

Gevolgen van de (3^e) AWBZ-
pakketmaatregel

Opzet inleiding

- AWBZ en Wmo
- Om welke groepen gaat het (vooral)?
- Wat doe je als professional?
- Discussie/stellingen

Opzet inleiding

- AWBZ en Wmo

Hoe zat het ook al weer?

- Aankondiging Wmo 2004
 - Brief met **motivatie** en aankondiging **bezuiniging AWBZ**
 - **Wetvoorstel** in 2005 naar TK
- Wmo **proeftuinen**
 - 6 prestatievelden, w.o. **OB/AB**
 - Geen proeftuin hv
- **Invoering** Wmo per januari 2007
 - Ca 100 amendementen voorgesteld
 - Uiteindelijk 9 prestatievelden, **OB/AB blijven in AWBZ**
- Pakketmaatregelen 2009 en 2012
 - Vervallen grondslag **psycho-sociaal**, compensatie gemeenten (2009)
 - OB/AB vervangen door **begeleiding, niet** voor mensen met **lichte beperkingen**, geen compensatie gemeenten (2009)
 - Aankondiging **decentralisatie (extramurale) begeleiding** va. 2013

2e pakketmaatregel

- Opdracht **MEE** organisaties: stimuleren en versterken opvang in/door netwerken
 - ✓ Slechts **klein deel (8%)** meldt zich bij MEE
- Naast **ouderen** vooral ook lvg problematiek en psychiatrische problemen
- Groter beroep **mantelzorg**
 - ✓ Twijfel bij houdbaarheid, dreiging overbelasting
- Risico **sociaal isolement** ouderen, lvg en ggz groepen

3e pakketmaatregel

- Regeerakkoord + Programmabrief langdurige zorg
 - ✓ Overheveling **begeleiding en dagbesteding** naar Wmo
 - ✓ **AWBZ** alleen voor **intramurale** zorg
 - ✓ **Ophogen IQ grens** voor toelating zorg
 - ✓ Persoonsgebonden Budget (PGB) **afhankelijk** van **gemeentelijk beleid**
- Dus: mensen met ernstiger beperkingen moeten voor begeleiding beroep doen op gemeente

Opzet inleiding

- Om welke groepen gaat het (vooral)?
- ✓ Op basis berekeningen CIZ

Groepen en aantallen

- Somatisch problematiek (agv chronische aandoeningen), 0 – 64; 64 – 77; 75 e.o 38.019
- Psycho-geriatrie problematiek, 65 e.o 13.587
- (chronisch) psychiatrische problematiek, 0 -17; 18 e.o. 56.312
- Verstandelijke beperkingen (NB geen lvg!) 0- 17; 18 e.o. 49.963
- Zintuigelijke beperkingen, lichamelijke beperkingen 18.899

Groepen en aantallen

- Somatisch problematiek (agv chronische aandoeningen),
0 – 64; 64 – 77; 75 e.o 38.019
- Psycho-geriatrie problematiek, 65 e.o 13.587
- (chronisch) psychiatrische problematiek, 0 -17; 18 e.o. 56.312
- Verstandelijke beperkingen (NB geen lvg!) 0- 17; 18 e.o. 49.963
- Zintuigelijke beperkingen, lichamelijke beperkingen 18.899

Wat weten we hiervan?

- Zie resultaten monitoring 1^e/2^e pakketmaatregel
- Adviezen CVZ, CIZ en RvZ
- [deel 12.wmv](#)
- Illustraties adv 'eigen onderzoek'

Onderzoek I

- Gegevens verzameld in **2007**
- **Op zichzelf wonende** mensen met chronisch psychiatrische problematiek en/of verstandelijke beperking
- Leefsituatie, participatie, tevredenheid, geluk
- Klein **aantal** (392 respondenten; **219** verstandelijke beperking, **173** chronisch psychiatrische problematiek)
- Geografisch **beperkt gebied**: Zuid West Nederland

Onderwerpen vragenlijst

- persoonlijke kenmerken (leeftijd, geslacht, opleiding, ervaren gezondheid, levenshouding);
- woonsituatie;
- financiële situatie;
- ontvangen professionele en informele ondersteuning;
- werk- en dagbesteding;
- vrijetijdsbesteding;
- sociaal netwerk;
- mobiliteit;
- ervaren tevredenheid en geluk

Onderwerpen vragenlijst

- persoonlijke kenmerken (leeftijd, geslacht, opleiding, ervaren gezondheid, levenshouding);
- woonsituatie;
- financiële situatie;
- **ontvangen professionele en informele ondersteuning;**
- werk- en dagbesteding;
- vrijetijdsbesteding;
- sociaal netwerk;
- mobiliteit;
- ervaren tevredenheid en geluk

Ondersteuning

Chronisch psychiatrische problematiek

- Grote behoefte aan ondersteuning, vooral bij regietaken
- Sociaal netwerk voorziet in helft behoefte; grootste rol bij steun huishoudvoering en omgaan met emoties
- Persoonlijk begeleider voorziet ook in helft behoefte; grootste rol bij steun regietaken en omgaan met emoties, kwart zou hierbij meer hulp willen
- 31% alleen hulp sociaal netwerk, 28% alleen hulp van persoonlijk begeleider: bijna kwart geen hulp
- Rollen sociaal netwerk en persoonlijk begeleider niet uitwisselbaar
- Grote tevredenheid ondersteuning maar over informele zorg minder tevreden dan over professionele hulp

Verstandelijke beperking

- Grote behoefte aan ondersteuning, vooral bij regietaken
- Sociaal netwerk voorziet in helft behoefte; grootste rol bij steun omgaan met emoties
- Persoonlijk begeleider grotere rol in ondersteuning (vervulde behoefte 59%), kleinste rol bij huishoudelijke activiteiten
- Circa 20% geen hulp
- Rollen sociaal netwerk en persoonlijk begeleider niet uitwisselbaar
- Grote tevredenheid ondersteuning (82% resp. 89% (heel) tevreden)

Onderzoek II

- Uitsnede SCP-onderzoek onder **mantelzorgers**:
- Mantelzorg **intensiever en langer**; vooral bij VG complexer
- **Moeilijker** om anderen om **hulp** te **vragen**
- **Vaker** dreigende **overbelasting**: 32 resp 22% vs 17 %
- M.n. mantelzorgers psychiatrische patienten **weinig hulp uit netwerk en weinig gebruik mantelzorgondersteuning**
- Rapport gedetailleerder onderzoek (ism HvA) 20 dec. ?
- [deel 9.wmv](#)

Mogelijke knelpunten

- Bij **gemeenten weinig kennis** over m.n. deze groepen (zie ook Evaluatie Wmo, SCP)
- **Compensatiebeginsel**: wel of niet van toepassing?
- Grote verwachtingen van mogelijkheden opvang door **welzijnsinstellingen en/of sociale netwerken**
- Nauwelijks tot **geen historie samenwerking** gemeenten en AWBZ instellingen
- AWBZ en gemeenten instellingen belang bij zwaardere indicatiestelling

Mogelijke knelpunten

- Bij gemeenten weinig kennis over m.n. deze groepen (zie ook Evaluatie Wmo, SCP)
- Compensatiebeginsel: wel of niet van toepassing?
- **Grote verwachtingen van mogelijkheden opvang door welzijnsinstellingen en/of sociale netwerken**
- Nauwelijks tot geen historie samenwerking gemeenten en AWBZ instellingen
- AWBZ instellingen belang bij zwaardere indicatiestelling

Onderwerpen vragenlijst

- persoonlijke kenmerken (leeftijd, geslacht, opleiding, ervaren gezondheid, levenshouding);
- woonsituatie;
- financiële situatie;
- ontvangen professionele en informele ondersteuning;
- werk- en dagbesteding;
- vrijetijdsbesteding;
- **sociaal netwerk;**
- mobiliteit;
- ervaren tevredenheid en geluk

Sociaal netwerk

Chronisch psychiatrische problematiek

- 60% heeft **geen partner**; meer dan een derde **verbroken relatie(s)**; 46% heeft **kinderen**
- 56% heeft regelmatig contact met **2-5 leden** sociaal netwerk; 10% heeft met hoogstens **1 persoon** regelmatig contact
- Van belangrijkste drie personen **2 familie, 1 vriend** of iets anders; 3% **kon niemand noemen**, 4% **1 persoon**
- 42% van vriendschappen ontstaan in therapie/woonvorm/tijdens opname
- Contacten met buren en collega's lijken **niet af te wijken** van die 'gemiddelde bevolking';
- **Vrijtijdsbesteding** vaak met anderen maar wel bepaald door **huishoudensamenstelling**;

Verstandelijke beperking

- 37% heeft een **partner**; 16% heeft **kinderen**
- 63% heeft regelmatig contact met **2-5 leden** sociaal netwerk; 11% heeft met hoogstens **1 persoon** regelmatig contact
- Van belangrijkste drie personen **2 familie, 1 vriend** of iets anders; 3% **kon niemand noemen**, 4% **1 persoon**
- Contacten met buren en collega's lijken **niet af te wijken** van die 'gemiddelde bevolking';
- **Vrijtijdsbesteding** vaak met anderen maar wel bepaald door **huishoudensamenstelling**;

Onderzoek sociale toegankelijkheid

- Niet elke agoog betrokken bij zorgdoelgroepen
- Met name 'angst' voor onvoorspelbaarheid mensen met psychiatrische problematiek
- Huiver voor reactie andere 'sterke' bezoekers
- NB: n.a.v. 2^e pakketmaatregel

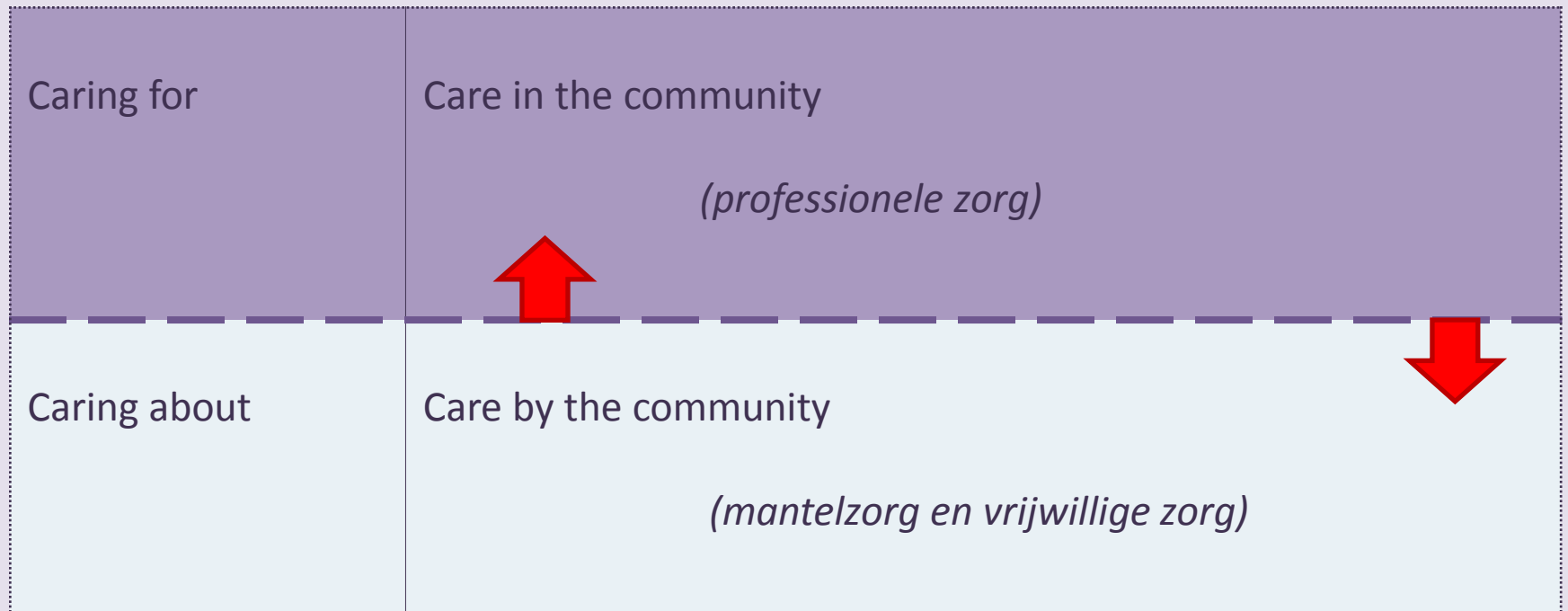
Opzet inleiding

- Wat doe je als professional?

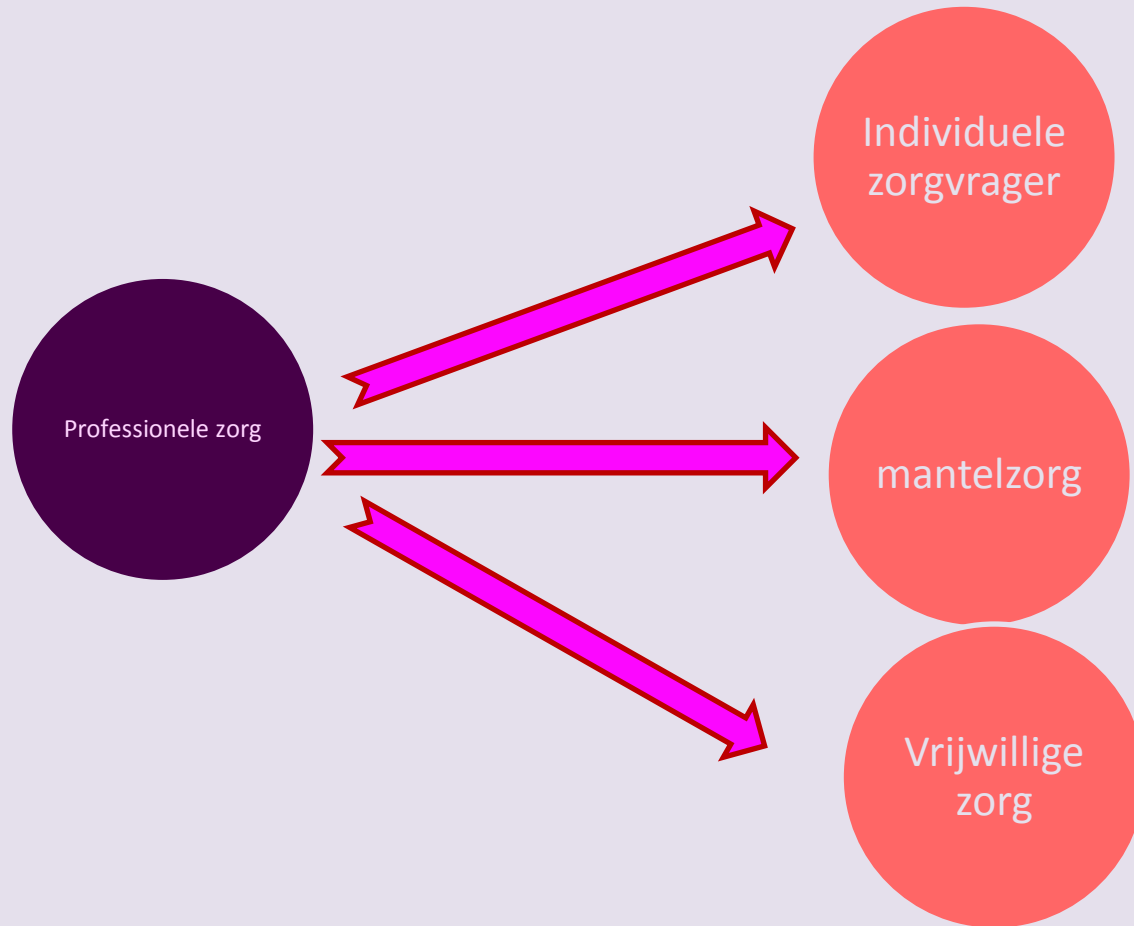
'Community care'

Caring for	Care in the community <i>(professionele zorg)</i>
Caring about	Care by the community <i>(mantelzorg en vrijwillige zorg)</i>

'Community care'

Wat betekent dat?

Meer concreet

- **Focus professional verandert**: niet meer van individu naar samenleving, maar **van samenleving naar individu**
- **Grenzen tussen disciplines vervagen: einde bloedgroepen** (binnen agogische sector)
- **Ondernemer** in plaats van subsidie-ontvanger
- **Generalisme** te realiseren door **intersectorale samenwerking**

Meer concreet

- **Bezinning op normen** rond integratie, 'meedoen', autonomie
- Versterken **driehoek** individu-netwerk-professional
- Toerusten **samenleving** (opbouwwerk in hulpverlening)
- Leren van/samenwerken met **andere sectoren/doelgroepen**

Opzet inleiding

- Discussie/stellingen

Stellingen

- 1 De decentralisatie van begeleiding en dagbesteding betekent het **einde** van het **vermaatschappelijkings**proces
- 2 Decentralisatie van begeleiding en dagbesteding is de **noodzakelijke prikkel** om partijen (eindelijk) te bewegen tot **integrale samenwerking**